

FISZKA 3: DZIEDZICZENIE RZECZY RUCHOMYCH LUB NIERUCHOMOŚCI W POLSCE WEDŁUG PRAWA FRANCUSKIEGO

Streszczenie: W niniejszej fiszce opisano sposób, w jaki notariusz francuski zajmie się dziedziczeniem rzeczy ruchomych i nieruchomości w Polsce. W fiszce omówiono dziedziczenie w zależności od tego, czy w testamencie dokonano wyboru prawa mającego zastosowanie do spadku, czy też nie.

Zasady prawa międzynarodowego prywatnego zostały zmienione rozporządzeniem europejskim z dnia 4 lipca 2012 r., które jest stosowane w odniesieniu do spadków otwartych począwszy od dnia 17 sierpnia 2015 r. Rozporządzenie ujednocza zasady mające zastosowanie do rzeczy ruchomych i nieruchomości oraz otwarcia spadku, w przypadku gdy zmarły wyraził wcześniej swoją wolę w drodze testamentu. W przypadku takich spraw spadkowych można wybrać prawo mające zastosowanie do całego spadku: może to być prawo kraju, którego dana osoba jest obywatelem. W razie braku wyboru prawem mającym zastosowanie do spadku będzie prawo państwa, w którym zmarły przebywał w momencie śmierci. Niemniej jednak, jeżeli wyjątkowo ze wszystkich okoliczności danego przypadku wynika, że w momencie śmierci zmarły był w sposób oczywisty bliżej związany z państwem innym niż państwo jego pobytu, prawem mającym zastosowanie do spadku jest prawo tego innego państwa.

Do rozporządzenia wprowadzono również pojęcie „europejskiego poświadczenia spadkowego”.

W fiszce omówiono spadki w zależności od tego, czy w testamencie określono mające zastosowanie prawo (I), czy też nie (II), i przedstawiono europejskie poświadczenie spadkowe (III).

I – Występowanie testamentu, w którym dokonano wyboru mającego zastosowanie prawa krajowego

A) OTWARCIE SPADKU PRZED DNIEM 17 SIERPNIĄ 2015 R.

Mające zastosowanie zasady są różne w zależności od tego, czy majątek jest ruchomy czy też nieruchomy. Wybór prawa w testamencie nie może mieć zastosowania do spadków otwartych przed 2015 rokiem.

A) OTWARCIE SPADKU OD DNIA 17 SIERPNIĄ 2015 R.

Rozporządzenie europejskie z dnia 4 lipca 2012 r. przewiduje, że każda osoba może zdecydować, że dziedziczenie jej majątku nastąpi nie zgodnie z prawem obowiązującym w miejscu pobytu, lecz zgodnie z prawem państwa, którego jest obywatelem.

Zaletą tego wyboru jest w szczególności stabilność, ponieważ ewentualne zmiany miejsca pobytu nie podważą w takim wypadku uregulowania spadku. Należy spełnić kilka warunków:

- wybór musi dotyczyć prawa obowiązującego w kraju pochodzenia osoby w momencie sporządzania testamentu lub w momencie śmierci,
- analiza ważności testamentu jest dokonywana w świetle wybranego prawa.

Taki testament ma zastosowanie do każdego spadku testamentowego, jeżeli testament został zredagowany w ten sposób począwszy od dnia 16 sierpnia 2012 r. Już teraz można zatem wybrać mające zastosowanie prawo.

II – Brak testamentu określającego mające zastosowanie prawo

A) OTWARCIE SPADKU PRZED DNIEM 17 SIERPNI 2015 R.

W przypadku spadków otwartych przed dniem 17 sierpnia 2015 r. właściwość prawa zależy od charakteru majątku:

- dziedziczenie ruchomości podlega zasadom określonym w prawie obowiązującym w miejscu pobytu zmarłego w dniu śmierci,
- dziedziczenie nieruchomości podlega zasadom określonym w prawie obowiązującym w miejscu ich położenia.

Uwaga:

- jeżeli występuje negatywna kolizja przepisów prawnych, gdzie prawo każdego z zainteresowanych państw przewiduje właściwość prawa drugiego państwa, Francja uznaje właściwość swojego prawa w kwestii majątku ruchomego. Francja uznaje również właściwość swojego prawa w odniesieniu do nieruchomości, jeżeli będzie się to wiązać z jednolitym zastosowaniem przepisów dotyczących dziedziczenia rzeczy ruchomych i nieruchomości;
- jeżeli występuje pozytywna kolizja przepisów prawnych, gdzie prawo każdego z zainteresowanych państw przewiduje swoją właściwość, Francja będzie stosować swoje prawo w odniesieniu do nieruchomości francuskich, a spadkobiercy przyjmą ustalenia co do pozostałego majątku.

B) OTWARCIE SPADKU PO DNIU 17 SIERPNI 2015 R.

Spadki otwarte od dnia 17 sierpnia 2015 r. podlegają prawu obowiązującemu w miejscu zwykłego pobytu zmarłego w dniu śmierci, chyba że dokonał on wyboru prawa w testamencie (zob. powyżej).

Nowością są przede wszystkim jednolite zasady mające zastosowanie zarówno do majątku ruchomego, jak i do nieruchomości.

III – Europejskie poświadczenie spadkowe

Rozporządzenie europejskie nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. przewiduje wprowadzenie „europejskiego poświadczenia spadkowego”, które pozwala np. spadkobiercom łatwiej dochodzić swoich praw w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub wykonawcom testamentu swobodniej wykonywać swoje uprawnienia w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej niż państwo, w którym sprawa spadkowa została rozstrzygnięta.

Poświadczenie będzie wydawane w celu wykorzystania go w innym państwie członkowskim Wspólnoty, a organ wydający poświadczenie powinien uwzględniać formalności wymagane do wpisania nieruchomości.

Osoby dokonujące płatności lub przekazujące majątek spadkowy osobie wymienionej w poświadczeniu jako uprawnionej do przyjęcia płatności lub majątku podlegają odpowiedniej ochronie, jeżeli działają w dobrej wierze, zakładając prawdziwość poświadczonych informacji.

Taką samą ochroną są objęte wszelkie osoby kupujące lub otrzymujące składnik majątku spadkowego od osoby wskazanej w poświadczeniu jako uprawnionej do dysponowania tym składnikiem.